

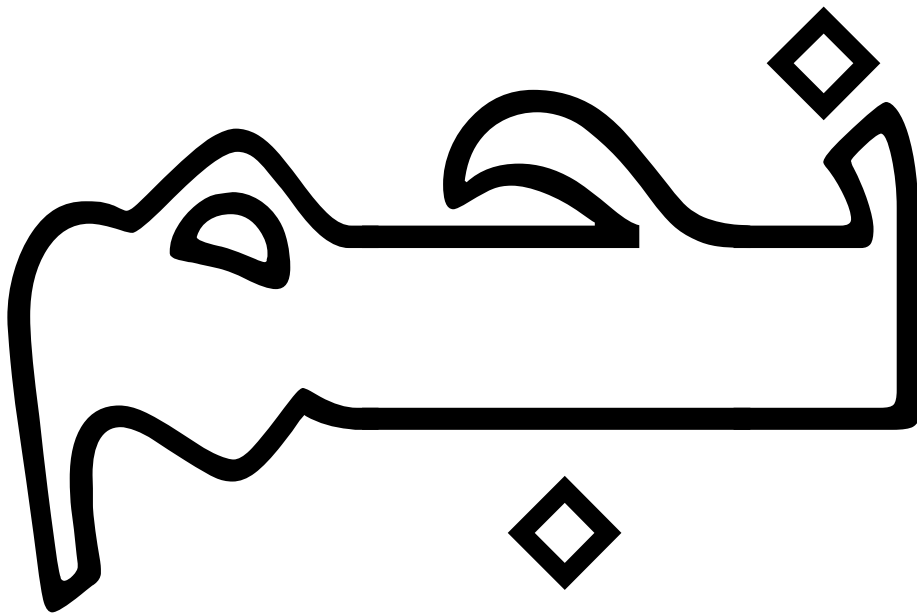

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۶۴۶

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۶۴۶، «نجم» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «نجم» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «نجم» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۶۴۶
ریشه	نجم
تعداد تکرار	۱۳
تعداد مشتقات	۶
تعداد ریشه مرتبط	۵۷

فهرست مشتقات

۱. النَّجْمُ (۲)	۳. النَّجُومَ (۲)	۴. النَّجُومُ (۴)	۵. النَّجُوم (۳)
۲. النَّجْمِ (۱)			۶. بِالنَّجْمِ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ارض (۲)	۱۲. برک (۱)	۲۴. ست (۱)	۳۶. عرش (۱)	۴۸. کرم (۱)
۲. الله (۵)	۱۳. ثقب (۱)	۲۵. سجد (۲)	۳۷. عقل (۱)	۴۹. لیل (۳)
۳. اله (۵)	۱۴. جبل (۱)	۲۶. سخر (۳)	۳۸. علم (۳)	۵۰. نظر (۲)
۴. امر (۳)	۱۵. جعل (۱)	۲۷. سمو (۲)	۳۹. غشو (۱)	۵۱. نهر (۲)
۵. انس (۱)	۱۶. حثث (۱)	۲۸. سوی (۱)	۴۰. غشی (۱)	۵۲. هدی (۲)
۶. انن (۴)	۱۷. حقق (۱)	۲۹. شجر (۲)	۴۱. فصل (۱)	۵۳. هون (۱)
۷. اوی (۲)	۱۸. خلق (۲)	۳۰. شمس (۳)	۴۲. فعل (۱)	۵۴. هوی (۱)
۸. ائی (۲)	۱۹. دبب (۱)	۳۱. شیء (۱)	۴۳. قسم (۱)	۵۵. وقع (۱)
۹. ای (۲)	۲۰. دب (۱)	۳۲. طلب (۱)	۴۴. قمر (۳)	۵۶. وله (۵)
۱۰. بحر (۱)	۲۱. ربب (۲)	۳۳. طمس (۱)	۴۵. قوم (۲)	۵۷. یوم (۱)
۱۱. بر (۱)	۲۲. رئی (۱)	۳۴. ظلم (۱)	۴۶. کثر (۲)	
	۲۳. سب (۱)	۳۵. عذب (۱)	۴۷. کدر (۱)	

فهرست آیات

۱. { الأنعام - ۹۷ } وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
۲. { الأعراف - ۵۴ } إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ
۳. { النحل - ۱۲ } وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
۴. { النحل - ۱۶ } وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ
۵. { الحج - ۱۸ } أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ
۶. { الصافات - ۸۸ } فَتَنظَرُ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ
۷. { الطور - ۴۹ } وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحَهُ وَإِذْ بَارَ النُّجُومِ
۸. { النجم - ۱ } وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى
۹. { الرحمن - ۶ } وَالنَّجْمِ وَالشَّجَرِ يَسْجُدَانِ
۱۰. { الواقعة - ۷۵ } فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ
۱۱. { المرسلات - ۸ } فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ
۱۲. { التكوير - ۲ } وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ
۱۳. { الطارق - ۳ } النَّجْمِ الثَّاقِبِ